

Svjetlosna rješenja zagrebačke Lede izlaze na tržište Europske unije

OMEGA SOFTWARE PAMETNU RASVJETU BRENDA LEDA RAZVIJA U PROJEKTU
'RAZVOJ OTVORENE PAMETNE MREŽE ENERGETSKI UČINKOVITE LED RASVJETE'
SUFINANCIRANOM SREDSTVIMA EUROPSKOG FONDA ZA REGIONALNI RAZVOJ.
PROJEKT ĆE REZULTIRATI RAZVOJEM PAMETNE, ENERGETSKI UČINKOVITE,
MEĐUSOBNO POVEZANE JAVNE RASVJETE TE SVESTRANOG SUSTAVA JAVNE
RASVJETE KOJI ĆE BITI PLATFORMA ZA USPOSTAVU PAMETNIH GRADOVA

PIŠE VEDRAN HARČA
vedran.harca@lider.media

Domaći odgovor na LED rasvjetu svjetske klase. Iza tog slogana krije se zagrebačka Leda, nastala 2015. godine kao izdvojeni projekt i jedan od brendova etabrirane ICT kompanije Omega Software. Danas nudi čitavu paletu rasvjetnih tijela, kao i tehničku podršku, ali i izradu proračuna, prijedloge svjetlosnih rješenja i svega drugoga što je potrebno njezinu stalno rastućem broju klijenata.

– Napravili smo rasvjetna tijela vrlo visoke kvalitete korištenjem najboljih komponenti te kontinuiranim ustrojavanjem i poboljšavanjem proizvodnih i drugih procesa. Radimo na iznimno zahtjevnom tržištu čije potrebe želimo zadovoljiti. Naša posebnost svakako je činjenica da smo proizašli iz jedne softverske kompanije pa u tom neprestanom razvoju pametne rasvjete imamo jako dobru podršku – naša matična kuća zapošljava više od 150 softverskih inženjera i ima bogato iskustvo u razvijanju softverskih rješenja – istaknuo je **Dragutin Brigljević**, voditelj ključnih kupaca u Ledi.

400 rasvjetnih tijela na dan

Širenju na područje pametne rasvjete prethodilo je poklapanje dvije stvari: poduzetničkog duha vlasnika i dobrog poslovanja Omega, koja je imala višak kapitala. Sve to, međutim, ne bi bilo moguće bez vizije njihova inženjera i voditelja proizvodnje **Josipa Šušnje**, koji je imao potrebno tehničko znanje i kompetenciju. Zajedno su prepoznali da je pravi trenutak za iskorak i poduzetnički rizik.

Omega Software pametnu rasvjetu brenda Leda razvija u projektu 'Razvoj otvorene pametne mreže energetske učinkovite LED rasvjete', sufinanciranom sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj. Projekt se provodi i u suradnji s Fakultetom elektrotehnike i računarstva, a rezultat će razvojem pametne, energetske učinkovite, međusobno povezane javne rasvjete te svestranog sustava javne rasvjete koji će biti platforma za uspostavu pametnih gradova.

Priču o Ledi započeli smo obilaskom njezinih strojeva kojima upravlja

desetak ljudi i na dan proizvodi 400 rasvjetnih tijela, većinom onih koja se upotrebljavaju u uličnoj rasvjeti. Ukupno ima dvadesetak zaposlenih u proizvodnji te osam u komercijali i tehničkoj podršci. Stroj koji upotrebljavaju proizvodne bi kapacitete mogao i udvostručiti, ali za to bi bilo potrebno i više radnika.

Osim u Hrvatskoj, prisutna je i na teritoriju BiH, nešto malo i u Sloveniji, a ozbiljniji iskorak na tržišta u regiji jedan je od njezinih sljedećih izazova. U ožujku planira i izlazak na tržište Europske unije putem najvećeg sajma u toj branši 'Light + Building'. Riječ je o godišnjoj manifestaciji koja se održava u Frankfurtu i na kojoj će predstaviti svoje proizvode i rješenja.

Na pitanje o konkurenciji, Josip Šušnja odgovara kako su Srbija i BiH iza Hrvatske, gdje postoji četiri-pet vrlo stabilnih tvrtki za proizvodnju rasvjetnih tijela. Na području pametne rasvjete dobro kotira i Slovenija, a tu su i veliki svjetski proizvođači koji rade preko distributera.

Manje svjetlosnog onečišćenja

Na netom završenom susretu gradonačelnika i poduzetnika, konferenciji '48 sati', Šušnja je održao zanimljivo predavanje u kojem je upoznavao s ulogom pametne rasvjete u razvoju gradova.

– Kao prvo, pametna rasvjeta postavljena na stupove omogućila bi neprestano napajanje, što znači da bi 24 sata na dan, sedam dana u tjednu postojao izvor struje koji bi napajao razne uređaje kao što su kamere ili senzori koji nadziru promet. Na taj bi se način stvorila jedna komunikacijska mreža u kojoj bi se koristilo komunikacijskim kanalima pametne rasvjete. To je možda i najveća prednost i razlog zbog kojeg se čitav svijet sve više oslanja na pametnu rasvjetu – objasnio je i dodao da u takvim sustavima 'svjetlost odlazi tamo gdje treba i kada treba'. Pojednostavnjeno, ako na nekoj cesti nema prometa, nema ni potrebe za snažnom rasvjetom.

Infrastrukturu takvih svjetlosnih rješenja potom se moguće koristiti za bilo što, a omogućava i optimiziranje te iskorištavanje svjetla, što je



foto Dražen Lapić

posebno važno kako bi se smanjilo svjetlosno onečišćenje. Mnoge teme vezane uz ovo područje još uvijek su relativno nove pa smo kod stručnjaka iz Leda provjerili i kolika su ulaganja potrebna za ugradnju jednog sustava pametne rasvjete.

– U zadnje vrijeme u fokusu je omjer između postojeće potrošnje zastarjelih rasvjetnih tijela i financiranja putem različitih modela, nevezano je li riječ o ESCO principima ili nekom drugom modelu koji omogućuje jedinicama lokalne samouprave da tehnološkim poboljšanjima ostvare uštedu. Ulaganje, međutim, mnogo ovisi i o ambiciji naručitelja – postoji raspon od nekoliko stotina tisuća do desetaka, pa čak i stotina milijuna kuna. Smatram da u našim krajevima moramo biti umjereni, cijena mora biti primjerena okruženju u kojem živimo – mišljenja je Dragutin Brigljević, a Šušnja ističe kako su manji gradovi dosta otvoreni za moderna svjetlosna rješenja.

– Imamo primjer Bjelovara, čiji je gradonačelnik izrazio želju biti prvi, učiniti nešto pametno za svoj grad. Uvođenje pametne rasvjete ima smisla u gradovima, ali u manjim općinama baš i ne – naglasio je.

Cijena prilagođena prilikama

Interes u jedinicama lokalne samouprave svakako postoji, ali pitanje je mogu li si one priuštiti ugradnju takvih sustava. Leda je upravo u tome pronašla vlastitu nišu – slijedi svjetske trendove, ali cijenu pokušava svesti na pravu mjeru i prilagoditi hrvatskim prilikama. Drugim riječima, našem tržištu nudi iskorak u smjeru pametne rasvjete, za što je potrebna određena investicija, ali znatno manja od onih u svijetu. Stoga je kreirala dosta vlastitih rješenja, kako pilot-projekata tako i gotovih proizvoda koje je plasirala na tržište. Ili, kako u njoj sami vole reći, uspjeli su 'opametiti' neke stvari.

Među brojnim uspješno odrađenim poslovima posebno izdvajaju ESCO projekte poput onih u općinama Marija Bistrica, Gradec, Dubravica, Legard i Klinča Sela. ESCO model obuhvaća razvoj, izvedbu i financiranje projekata s ciljem poboljšanja energetske učinkovitosti i sma-

njenja troškova za pogon i održavanje. Taj se cilj ostvaruje ugradnjom nove, učinkovitije opreme i optimiziranjem energetskih sustava, čime se osigurava otplata investicije ostvarenom uštedom u razdoblju od nekoliko godina, ovisno i klijentu i specifikacijama projekta,

– Mnogo tih projekata dobili smo na natječaju i uspješno realizirali. Uspješna realizacija ESCO projekata dokaz je kvalitete i stručnosti cijeloga našeg procesa – prodajnog, proizvodnog i implementacijskog. Čitava priča je zaokružena, projekte smo odradili 'od A do Ž'. Ponosni smo i na činjenicu da smo prvi u Hrvatskoj uveli dodatne mogućnosti financiranja kao što je, primjerice, najam sustava – napomenuo je voditelj ključnih kupaca Leda.

U sklopu ESCO projekata nude i vođenje postupaka implementacije, modernizacije sustava i kontrole kvalitete. Od ove godine imaju i vlastiti svjetlotehnički laboratorij za mjerenje karakteristika svjetiljki, između ostalog, i količine svjetla koju zrače.

U planu strana tržišta

Posebno ističu projekt u Dugom Selu, gdje su ugradili 2500 rasvjetnih tijela, rade i pametna parkirališta, kao i svjetlosna rješenja u rasponu od onih namijenjenih stanovima i kućama do industrijske rasvjete ili Leda Lune, programskog rješenja za kontrolu javne rasvjete koje omogućuje ultimativno gospodarenje rasvjetnom cestovnom infrastrukturom. Tu je i IoT (internet stvari) platforma na kojoj su razvijene različite mobilne aplikacije namijenjene praćenju i upravljanju rasvjetom. Za kraj, otkrili su nam i što planiraju, odnosno pripremaju u skorijoj budućnosti.

– Svakako izlazak na strana tržišta, u planu nam nije samo Frankfurt; postoji dosta drugih sajmova na kojima bi se isplatilo pojaviti i predstaviti svoja svjetlosna rješenja. Dakako, cilj nam je i širiti paletu proizvoda, kontinuirano poboljšavati njihovu kvalitetu te postojeće modele proizvoda nadomjestiti onima nove generacije – najavio je Brigljević. ●